

Πρόλογος

Το βιβλίο αυτό περιλαμβάνει σε ενιαία έκδοση τα έργα του Πλάτωνα που διδάσκονται στη θεωρητική κατεύθυνση της Γ' Λυκείου. Πιστεύουμε πως μ' αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η παρουσίαση του πλατωνικού έργου του σχολικού βιβλίου και εξυπηρετείται μεθοδολογικά η διδασκαλία.

Και στην έκδοση αυτή φροντίσαμε να αξιοποιήσουμε την πολύχρονη διδακτική μας πείρα και να παρουσιάσουμε την ύλη με τρόπο μεθοδικό και απολύτως προσαρμοσμένο στη νέα μορφή των εξετάσεων. Όπως είναι γνωστό, τα φιλοσοφικά κείμενα παρουσιάζουν μία ιδιαιτερότητα στην ερμηνευτική τους προσέγγιση. Η σχολική πράξη μάς έδειξε το δρόμο να παρουσιάσουμε την ερμηνευτική και ιδεολογική τους ανάλυση με όσο γινόταν πιο σαφή και μεθοδικό τρόπο, με πληρότητα και με έμφαση στα ουσιώδη στοιχεία του κειμένου.

Κάθε ενότητα περιλαμβάνει:

- 1** Το κείμενο και τη μετάφραση.
- 2** Συντακτικά σχόλια που επιτρέπουν την κατανόηση του κειμένου.
- 3** Δομικά στοιχεία του κειμένου, που παρουσιάζουν συνοπτικά τους βασικούς άξονες και διευκολύνουν την κατανόηση.
- 4** Ερμηνευτική ανάλυση ιδιαίτερος πλούσια και συστηματικά δομημένη, ώστε να γίνεται ευχερής η κατανόηση του φιλοσοφικού λόγου. Σημειώνεται ότι έχουν ληφθεί υπόψη όλες οι ερωτήσεις του ΚΕΕ για την αξιολόγηση των μαθητών και δίνονται απαντήσεις σε όλες τις ασκήσεις του σχολικού βιβλίου.
- 5** Παραθέματα, εξαιρετικά επιλεγμένα, κυρίως για το φιλόλογο αλλά και για το μαθητή που θέλει να εμβαθύνει στην ανάλυση των κειμένων.
- 6** Ερωτήσεις κατανόησης του κειμένου, στις οποίες η απάντηση είναι ευχερής με βάση την ερμηνευτική ανάλυση που προηγήθηκε.
- 7** Ετυμολογικές οικογένειες και ετυμολόγηση λέξεων. Στις ετυμολογικές οικογένειες περιλαμβάνονται τα συνηθέστερα ρήματα, ώστε ο μαθητής να ανταποκριθεί επαρκώς στις σχετικές ερωτήσεις.
- 8** Ασκήσεις ερμηνευτικές, σημασιολογικές και ετυμολογικές. Με τον πλούτο, όπως πιστεύουμε, των ασκήσεων που παραθέσαμε ο φιλόλογος θα έχει στη

διάθεσή του μια αξιολόγη «τράπεζα ασκήσεων» για τα κριτήρια αξιολόγησης και ο μαθητής μια καλή ευκαιρία να αξιολογήσει ο ίδιος τις γνώσεις του. Σημειώνουμε ότι σε όλες τις ασκήσεις δίνονται απαντήσεις στο τέλος του βιβλίου.

Στον «Πρωταγόρα» κρίναμε σκόπιμο να συμπεριλάβουμε και πραγματολογικά - ερμηνευτικά σχόλια καθώς και ερωτήσεις με σύντομη απάντηση· σ' αυτές περιλαμβάνονται κυρίως ερωτήσεις συναφείς με τις ερωτήσεις του βιβλίου του ΚΕΕ.

Πιστεύουμε ότι με το βιβλίο αυτό –που περιλαμβάνει όλη την προτεινόμενη από το Π.Ι. ύλη– καλύπτουμε ουσιώδεις διδακτικές ανάγκες και προσφέρουμε ένα χρήσιμο «εργαλείο» για τον καθηγητή και αποτελεσματικό βοήθημα για το μαθητή.

Οκτώβριος 2000

Δ. Πασχαλίδης

Πρόλογος νέας έκδοσης

Οι αλλαγές στην εξεταστέα ύλη επέβαλαν την αναμόρφωση του περιεχομένου του βιβλίου και τη συμπλήρωση τις ύλης με τις επιπλέον ενότητες. Έτσι η νέα έκδοση περιέχει όλη την εξεταστέα ύλη με πλήρη ερμηνευτική ανάλυση, ασκήσεις, απαντήσεις στις ερωτήσεις του βιβλίου αξιολόγησης του ΚΕΕ, παραθέματα κτλ. Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές καλύπτονται πλήρως ως προς τις απαιτήσεις των εξετάσεων και οι φιλόλογοι καθηγητές έχουν στη διάθεσή τους ένα βοήθημα-εργαλείο για την αποτελεσματική διδασκαλία του μαθήματος. Στη νέα έκδοση κρίναμε σκόπιμο να συμπεριλάβουμε και όλα τα δοθέντα θέματα των πανελλαδικών εξετάσεων που περιλαμβάνονται στο φιλοσοφικό λόγο.

Ιούλιος 2006

Δ. Πασχαλίδης

Περιεχόμενα

Εισαγωγή στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία

Ασκήσεις	15
Κεφάλαιο Γ' <i>Οι σοφιστές</i>	15
Κεφάλαιο Δ' <i>Σωκράτης</i>	16
Κεφάλαιο Ε' <i>Πλάτων</i>	20

ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ

Εισαγωγή στον “Πρωταγόρα”

Ασκήσεις	25
Ερωτήσεις ανοικτού τύπου	29
Παράθεμα - Η δομή του έργου	31

1η Ενότητα 318E-320C

Δομικά στοιχεία	34
Πραγματολογικά - ερμηνευτικά σχόλια	34
Ερμηνευτική ανάλυση	35
Ερωτήσεις κατανόησης	45
Παράθεμα	45
Ασκήσεις	46
Ερμηνευτικές	46

2η Ενότητα 320D - 321B5

Κείμενο - μετάφραση	48
Συντακτική ανάλυση	51

Πραγματολογικά - ερμηνευτικά σχόλια	54
Δομικά στοιχεία	57
Ερμηνευτική ανάλυση	57
Ερωτήσεις αξιολόγησης	62
Ερωτήσεις κατανόησης	64
Ετυμολογικά	65
<i>Γλωσσικές οικογένειες</i>	65
<i>Ετυμολόγηση λέξεων</i>	66
Ασκήσεις	68
<i>A. Ερμηνευτικές</i>	68
<i>B. Σημασιολογικές - Ετυμολογικές</i>	69

3η Ενότητα 321B6 - 322A

Κείμενο - μετάφραση	70
Συντακτική ανάλυση	72
Πραγματολογικά - ερμηνευτικά σχόλια	74
Δομικά στοιχεία	76
Ερμηνευτική ανάλυση	76
Αισθητικά στοιχεία	83
Ερωτήσεις αξιολόγησης	84
Ερωτήσεις κατανόησης	86
Απαντήσεις στα “θέματα για συζήτηση του σχολικού βιβλίου”	86
Ετυμολογικά	88
<i>Γλωσσικές οικογένειες</i>	88
<i>Ετυμολόγηση λέξεων</i>	89
Ασκήσεις	90
<i>A. Ερμηνευτικές</i>	90
<i>B. Σημασιολογικές - Ετυμολογικές</i>	91

4η Ενότητα 322A - 323A

Κείμενο - μετάφραση	92
Συντακτική ανάλυση	95
Πραγματολογικά - ερμηνευτικά σχόλια	97
Δομικά στοιχεία	102
Ερμηνευτική ανάλυση	103
Αισθητικά στοιχεία	118

Ερωτήσεις ανοικτού τύπου με σύντομη απάντηση	119
Ερωτήσεις κατανόησης	121
Παραθέματα	122
Ετυμολογικά	125
<i>Γλωσσικές οικογένειες</i>	125
<i>Ετυμολόγηση λέξεων</i>	127
Ασκήσεις	128
<i>A. Ερμηνευτικές</i>	128
<i>B. Σημασιολογικές - Ετυμολογικές</i>	131

5η Ενότητα 323A - 323E

Κείμενο - μετάφραση	133
Συντακτική ανάλυση	136
Πραγματολογικά - ερμηνευτικά σχόλια	137
Δομικά στοιχεία	140
Ερμηνευτική ανάλυση	141
Αισθητικά στοιχεία	145
Ερωτήσεις ανοικτού τύπου με σύντομη απάντηση	145
Ερωτήσεις κατανόησης	148
Παραθέματα	148
Ετυμολογικά	149
<i>Γλωσσικές οικογένειες</i>	149
<i>Ετυμολόγηση λέξεων</i>	151
Ασκήσεις	152
<i>A. Ερμηνευτικές</i>	152
<i>B. Σημασιολογικές - Ετυμολογικές</i>	153

6η Ενότητα 324A - 324C

Κείμενο - μετάφραση	155
Συντακτική ανάλυση	157
Δομικά στοιχεία	158
Πραγματολογικά - ερμηνευτικά σχόλια	158
Ερμηνευτική ανάλυση	159
Αισθητικά στοιχεία	162
Ερωτήσεις ανοικτού τύπου με σύντομη απάντηση	162
Ερωτήσεις κατανόησης	163
Παράθεμα	163

Ετυμολογικά	164
<i>Γλωσσικές οικογένειες</i>	164
<i>Ετυμολόγηση λέξεων</i>	166
Ασκήσεις	167
<i>A. Ερμηνευτικές</i>	167
<i>B. Σημσιολογικές - Ετυμολογικές</i>	168

7η Ενότητα 324D - 326E

Δομικά στοιχεία	170
Πραγματολογικά - ερμηνευτικά σχόλια	171
Ερμηνευτική ανάλυση	176
Ερωτήσεις ανοικτού τύπου με σύντομη απάντηση	182
Παραθέματα	184
Ασκήσεις	189
<i>Ερμηνευτικές</i>	189

Ανακεφαλαίωση ενοτήτων 2 - 7

Ερωτήσεις κατανόησης	194
----------------------------	-----

Μ' Κεφάλαιο

Περίληψη	196
Παράθεμα	196

ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Εισαγωγή στην “Πολιτεία”

Ασκήσεις	201
Συνοπτική παρουσίαση του έργου	205

Το περιεχόμενο του Β' βιβλίου

208

8η Ενότητα 359B - 359D

Κείμενο - μετάφραση	210
Συντακτική ανάλυση	212

Δομικά στοιχεία	213
Ερμηνευτική ανάλυση	213
Ερωτήσεις κατανόησης	219
Ετυμολογικά	219
<i>Γλωσσικές οικογένειες</i>	219
<i>Ετυμολόγηση λέξεων</i>	221
Ασκήσεις	222
<i>A. Ερμηνευτικές</i>	222
<i>B. Σημασιολογικές - Ετυμολογικές</i>	222

9η Ενότητα 359E - 360B

Κείμενο - μετάφραση	224
Συντακτική ανάλυση	226
Δομικά στοιχεία	227
Ερμηνευτική ανάλυση	227
Ερωτήσεις κατανόησης	230
Παράθεμα	230
Ετυμολογικά	232
<i>Γλωσσικές οικογένειες</i>	232
<i>Ετυμολόγηση λέξεων</i>	232
Ασκήσεις	233
<i>A. Ερμηνευτικές</i>	233
<i>B. Σημασιολογικές - Ετυμολογικές</i>	233

10η Ενότητα 360B - 360D

Κείμενο - μετάφραση	236
Συντακτική ανάλυση	238
Δομικά στοιχεία	239
Ερμηνευτική ανάλυση	239
Ερωτήσεις κατανόησης	244
Παραθέματα	244
Ετυμολογικά	246
<i>Γλωσσικές οικογένειες</i>	246
<i>Ετυμολόγηση λέξεων</i>	246
Ασκήσεις	248
<i>A. Ερμηνευτικές</i>	248
<i>B. Σημασιολογικές - Ετυμολογικές</i>	248

Το περιεχόμενο του Ζ' βιβλίου 250

11η Ενότητα 514A - 515A

Κείμενο - μετάφραση	252
Συντακτική ανάλυση	254
Ερμηνευτική ανάλυση	255
Απαντήσεις στις ερωτήσεις του σχολικού βιβλίου	259
Ερωτήσεις κατανόησης	259
Παράθεμα	259
Ετυμολογικά	260
<i>Γλωσσικές οικογένειες</i>	260
<i>Ετυμολόγηση λέξεων</i>	260
Ασκήσεις	262
<i>A. Ερμηνευτικές</i>	262
<i>B. Σημασιολογικές - Ετυμολογικές</i>	262

12η Ενότητα 519B - 519D

Κείμενο - μετάφραση	264
Συντακτική ανάλυση	266
Δομικά στοιχεία	267
Ερμηνευτική ανάλυση	267
Ερωτήσεις κατανόησης	274
Ασκήσεις	275
<i>A. Ερμηνευτικές</i>	275
<i>B. Σημασιολογικές - Ετυμολογικές</i>	276

13η Ενότητα 519D - 520A

Κείμενο - μετάφραση	278
Συντακτική ανάλυση	279
Δομικά στοιχεία	280
Ερμηνευτική ανάλυση	281
Ερωτήσεις κατανόησης	287
Παραθέματα	287
Ασκήσεις	289

A. Ερμηνευτικές	289
B. Σημασιολογικές - Ετυμολογικές	289

14η Ενότητα 615C - 616A

Κείμενο - μετάφραση	291
Συντακτική ανάλυση	292
Πραγματολογικά - ερμηνευτικά σχόλια	296
Δομικά στοιχεία	301
Ερμηνευτική ανάλυση	302
Ερωτήσεις αξιολόγησης	308
Απαντήσεις στα “θέματα για συζήτηση του σχολικού βιβλίου”	315
Ερωτήσεις κατανόησης	317
Παραθέματα	318
Ετυμολογικά	319
<i>Γλωσσικές οικογένειες</i>	319
<i>Ετυμολόγηση λέξεων</i>	321
Ασκήσεις	322
A. Ερμηνευτικές	322
B. Σημασιολογικές - Ετυμολογικές	322

15η Ενότητα 617C - 617E

Κείμενο - μετάφραση	324
Συντακτική ανάλυση	326
Πραγματολογικά - ερμηνευτικά σχόλια	329
Δομικά στοιχεία	335
Ερμηνευτική ανάλυση	335
Ερωτήσεις αξιολόγησης	343
Απαντήσεις στα “θέματα για συζήτηση του σχολικού βιβλίου”	345
Ερωτήσεις κατανόησης	347
Παραθέματα	348
Ετυμολογικά	350
<i>Γλωσσικές οικογένειες</i>	350
<i>Ετυμολόγηση λέξεων</i>	352
Ασκήσεις	353
A. Ερμηνευτικές	353
B. Σημασιολογικές - Ετυμολογικές	354

Κριτήρια αξιολόγησης

Πρωταγόρας

1ο Κριτήριο αξιολόγησης	357
2ο Κριτήριο αξιολόγησης	359

Πολιτεία

1ο Κριτήριο αξιολόγησης	361
2ο Κριτήριο αξιολόγησης	3631

Απαντήσεις/λύσεις των ασκήσεων

Εισαγωγή στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία	367
Πρωταγόρας	368
Πολιτεία	373
Κριτήρια αξιολόγησης	381

Βιβλιογραφία	383
---------------------------	------------

Ευρετήριο λημμάτων γλωσσικών οικογενειών	385
---	------------

Θέματα πανελληνίων εξετάσεων	386
---	------------